

at Endeel kunde være de samme Tanker som den ærede Rigsdagsmand, der nu satte sig, og den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgfreds (Tscherning), bevirkede det, at jeg forlangte Overenskomsten affattet saaledes, at man kunde gaae ind paa Brutto- og paa Nettosystemet, idet jeg ikke i den Henseende vilde lægge nogen Hindring i veien; men det er dog fremdeles min Mening, at det vilde være yderst uheldigt at afflutte en Forpagtningscontract efter Bruttosystemet, fordi det bringer deres Interesse, der drive Banen, i Modstrid med Befolkningens, med Samfundets Interesse. Det er underligt, at det er saa vanskeligt at gjøre dette klart. Der er ellers kun meget saa Menneſter, der pleie saa let at kunne forstaae mig som den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgfreds; men han har erklæret, at han aldeles ikke kunde forstaae mine Betænkkeligheder i den Henseende, og jeg vil derfor tillade mig at forsøge at gjøre det klart ved et Exempel. Naar der gaaer to Tog, f. Ex. et Morgen- og et Aftentog, — lad os sætte, det er paa Banen imellem Kjøbenhavn og Korsør — og Taler nu bliver om at indføre et Middagstog, saa er dette jo i Befolkningens Interesse; thi jo flere Tog der kan gaae, jo oftere man kan komme affted, desto behageligere er det; men nu bliver altsaa Spørgsmaalet: hvor stor bliver Indtægten ved dette Tog, og hvor stor er Udgiften? Lad os nu gaae ud fra — jeg tager aldeles vilde Tal, thi derpaa kommer det slet ikke an — at Udgiften ved dette Tog er 40,000 Rb. og Indtægten 50,000 Rb. — man kan tage det ugeviis, maanedsviis eller aarsviis, ligesom de Herrer ville — saa har jeg, ved at indrette et saadant Tog, en Fortjeneste af 10,000 Rb., og deraf kan jeg altsaa svare Staten et vist Bidrag; det er jo indlysende; men, naar jeg nu skal svare f. Ex. en Fjerdedeel af Bruttoindtægten — det er det laveste — saa skal jeg

altsaa svare 12,500 Rb. til Staten, og dem maa jeg altsaa lægge til Udgiften, til de 40,000 Rb., følgelig kan jeg ikke staae mig ved den Entreprise. Det forekommer mig saaledes at være indlysende, at naar jeg skal svare $\frac{1}{4}$ af Bruttoindtægten, saa maa ethvert Foretagende, hvorved jeg vil udvide den lovbestemte Drift, ikke alene kunne svare Udgifterne, men ogsaa give en Fordeel af 25 pCt. mere, det er jo $\frac{1}{4}$, og først naar jeg kommer derudover, begynder der at være Tale om, at jeg virkelig kan staae mig ved et saadant Foretagende. Ja, dette er omtrent en Gjentagelse af, hvad jeg tidligere har sagt; men det forekommer mig at bevise, at naar man følger Bruttosystemet, vil det bevirke, at Entreprenørens allerstærkeste Tilbøjelighed vil gaae ud paa, ikke at udvide Driften udover hvad der er nødvendigt, men derimod paa at staae saa stor Nettoindtægt som muligt og som Følge deraf at nedsette Bruttoindtægten saa meget som muligt i Forhold til Nettoindtægten. Jeg tillod mig tillige da at sige, at her var ganske det Samme Tilfældet som med Hensyn til Naturaltienden; jeg sagde, at en Forpagtningscontract, affluttet efter Bruttosystemet, var aldeles det Samme som Tiender in natura; men hvorfor er det, at man i en Række af Aar har anerkjendt, at Tiender in natura var en Fordærvelse? Det er, fordi man sagde, at naar Manden skal svare $\frac{1}{10}$ af Bruttoindtægten, kan han ofte slet ikke staae sig ved at gjøre de Forbedringer, han ellers kunde foretage sig. Naar en Mand f. Ex. ved at bruge kunstig Gjødnings eller en forandret Driftsmaade kunde udbringe 7 à 8 pCt. mere i Nettoindtægt af sit Jordbrug, saa vilde han uden Tienden kunne staae sig derved, men naar han skal afgive 10 pCt., saa vil han først, naar han kommer ud over disse 10 pCt., kunne staae sig ved at foretage disse Forbedringer.